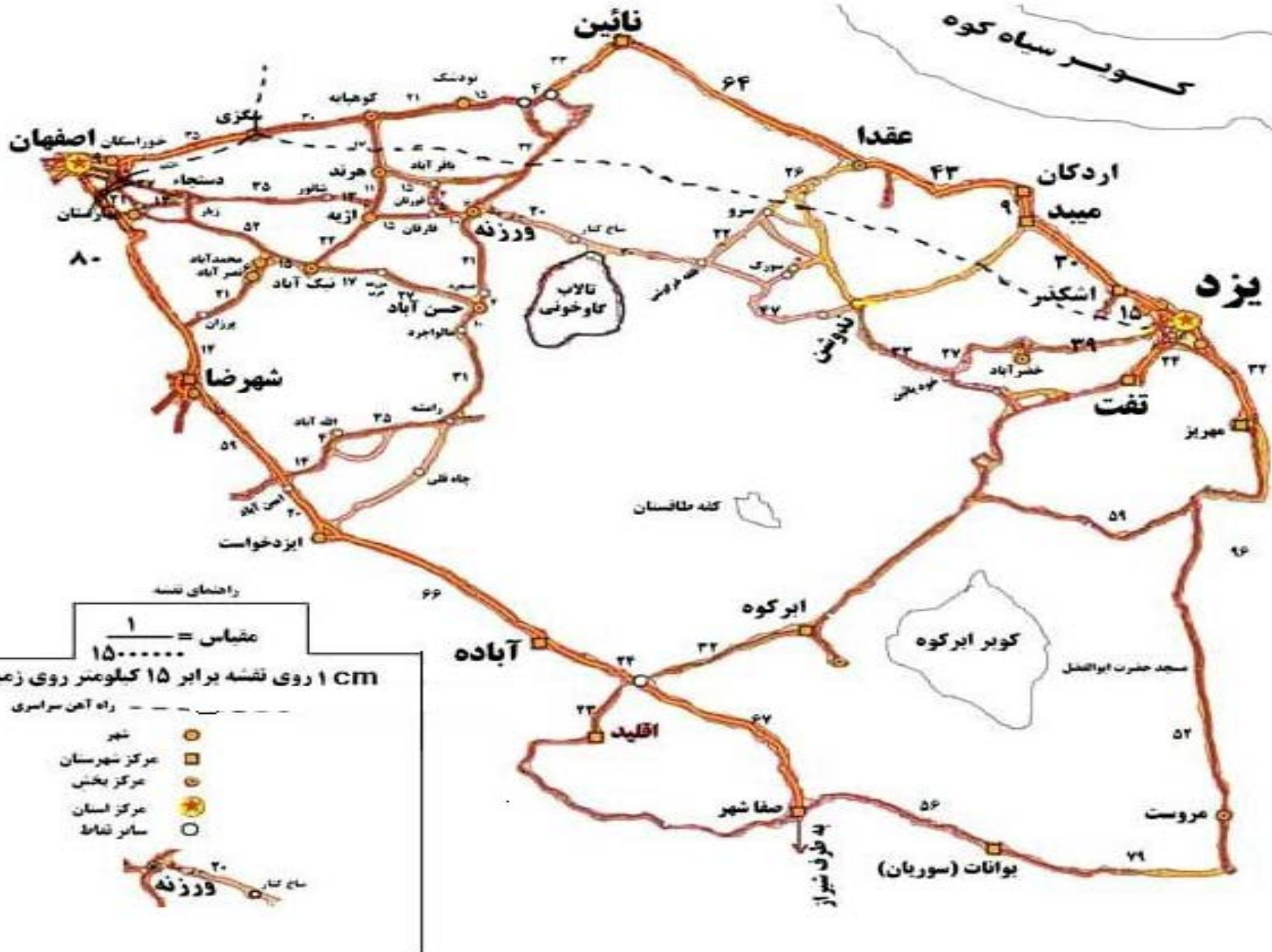

وَيْدِي فِي الْعِلْمِ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ

اکوتوریسم ورزشی

ارائه دهنده : سهیلا احمدی

استاد راهنما : دکتر وهابی

کوه سیاه کوه

نائین

عقدا

اردکان

صید

یزد

اشکذر

قفت

مهریز

کنه طاقسان

کوه ابرکوه

مسجد حضرت ابوالفضل

آباده

ابرکوه

اقلید

صفا شهر

یوانات (سوریان)

مروست

طوق شیراز

اصفهان

شهرضا

۸۰

مقیاس = ۱ / ۱۵۰۰۰۰۰

۱ CM روی نقشه برابر ۱۵ کیلومتر روی زمین

راه آهن سراسری

- شهر
- مرکز شهرستان
- مرکز بخش
- مرکز استان
- سایر نقاط

ورزفه

موقعیت جغرافیایی ورزنه

➤ ورزنه در ۱۱۰ کیلومتری جنوب شرقی اصفهان واقع شده و نزدیکترین و سادهترین راه دسترسی به تالاب گاوخونی به شمار می آید.

➤ این شهر با جمعیتی در حدود ۱۵۴۹ نفر مرکز بخش بن رود از توابع شهرستان اصفهان است که دارای مساحتی در حدود ۲۳۰۰ کیلومتر مربع می باشد.

➤ از لحاظ جغرافیایی ورزنه در جنوب غربی شهرستان نایین، غرب تالاب گاوخونی و خط مرزی استان یزد، شمال بخش جرقویه و شرق بخش جلگه به مرکزیت هرنند قرار دارد.

وضعیت آب و هوا در ورزنه

➤ متوسط میزان بارندگی سالانه در ورزنه ۸۰ میلی متر است. این شهر با ارتفاع

متوسط ۱۴۷۵ از سطح دریا، دارای آب و هوای خشک می باشد.

➤ این شهر به علت مجاورت با کویر دارای شرایط کویری یعنی تابستانهای گرم و

زمستانهای سرد است. اختلاف حرارت روز و شب به لحاظ همین موقعیت خیلی

زیاد می باشد.

ورزنه سفیدترین شهر ایران

➤ ورزنه را سفیدترین شهر ایران معرفی کردند، چرا که هر رهگذری که گذرش بر این شهر می‌افتد، اولین چیزی که توجهش را جلب می‌کند، زنان و دخترانی هستند که به جای پوشیدن چادر سیاه متداول، چادری به رنگ کاملاً سفید به سر می‌کنند. در مورد علت آن نظرات گوناگونی شایع است، برخی معتقدند پوشیدن چادر سفید به خاطر مقابله با گرمای شدید تابستانی در این نقطه کویری است.

➤ عقیده بعضی بر این است که چون از زمان های گذشته ورزنه محل کشاورزی و کشت محصولات همچون پنبه بوده است، امکان تهیه چادر سفید از نخ آن به راحتی میسر بوده است.

➤ در اظهار نظر دیگری چنین آمده است : از آن جا که ورزنه در گذشته دیار روحانیون زرتشتی بوده است و آنها لباسی از پنبه پوشیده و نوار مقدسی در تشریفات مذهبی به گردن می‌آویختند که از جنس پنبه بوده است.

وجه تسمیه ورزنه

➤ در کتب نامه های شهر ها و روستا های ایران، حتی در کتب لغت فارسی به ویژه لغت نامه ی دهخدا نشانی از واژه ورزنه دیده نمی شود، لذا احتمال می رود در عهد حکمرانان سلجوقی که حکوت سیستان میراث خانوادگی آنان بوده، واژه "ورزنه" که همان سیستانی "ورغنه" و به معنی پهن و گسترده بود به این سرزمین اطلاق می گردیده است.

➤ افراد محلی اعتقاد دارند "ورزنه" به معنی کشت دانه است. بهر حال لغت ورزنه القا کننده مفهوم کشت، محل کار و کوشش پیاپی است که با خصوصیات اقلیمی و خاک و نیز اهمیت کشاورزی در این منطقه مناسبت دارد.

➤ از لحاظ زبان‌شناسی گویش مردم ورزنه و روستاهای اطراف آن شاخه‌ای از زبان پهلوی ساسانی و پارسیک جنوبی است. عده‌ای از مردم بر این باورند که زبان آنان ریشه زرتشتی دارد، چرا که بسیاری از واژه‌های متداول قدیمی که در این زبان به کار می‌رود، در اوستا نیز وجود دارد.

➤ در توضیح تاریخچه علمی شهر می‌توان به اندیشمندانی همچون آیت‌الله فاضل و مرحوم آخوند اشاره کرد که هر یک در زمان خود صاحب علم و معرفت بوده اند.

آثار تاریخی

➤ ورزنه یکی از شهرهای تاریخی اصفهان است که از لحاظ تاریخیچه پیدایش و آثار باستانی، گنجینه‌های بس غنی دارد. پل قدیمی ورزنه، مسجد جامع، رباط شاه‌عباسی، کارونسرا و بادگیرهای قدیمی، آب‌انبارهای متعدد، برج‌ها و کبوترخانه‌ها، قلعه‌ها و آثاری از آسیاب‌های آبی و امامزاده شاه زین‌العابدین از جمله ابنیه تاریخی شهر محسوب می‌شوند.

انجمن میراث فرهنگی شهر ورزانه

خانه غفوری ورزانه

پل تاریخی ورزانه متعلق به عصر صفوی آخرین پل احدائی بر روی زاینده رود انجمن میراث فرهنگی ورزانه

انجمن میراث فرهنگی شهر ورزانه

رباط شاه عباسی ورزانه متعلق به عصر صفویه

تالاب گاوخوني

موقعيت جغرافيايي

پتانسيل تالاب

کاربري

پوشش گياهي

عوامل تهديد تالاب

موقعیت جغرافیایی

- تالاب گاوخونی در انتهای ترین قسمت حوضه آبریز زاینده رود واقع در زیر حوضه گاوخونی قرار دارد. وسعت آن بالغ بر ۳۶۱۶ کیلومتر مربع که حدود ۲۸۷۱ کیلومتر آن در استان اصفهان و مابقی در استان یزد قرار گرفته است.
- در حاشیه جنوبی تالاب، نمکزار وسیعی وجود دارد. در غرب و جنوب غربی منطقه تپه های ماسه ای بادی قرار دارد. کوه سیاه در منتهی الیه شمال غربی این دشت و در کنار مصب تالاب گاوخونی قرار گرفته است.

پتانسیل تالاب

➤ پتانسیل تالاب، شامل تغذیه آبهای زیر زمینی، کنترل سیلابها، نگهداری و ترسیب مواد غذایی، زیستگاه مناسب حیات وحش، جلوگیری از نفوذ آبهای شور به آبهای سطحی و زیر زمینی، حفظ سیمای منطقه در برابر عوامل فرساینده طبیعی، تولید توده زیستی، پاکسازی مواد سمی و آلوده، تولید فراورده طبیعی، حفظ فرایندهای طبیعی تولید علوفه، ایجاد بانک ژن، جاذبه های گردشگری، حمل و نقل، اهمیت اجتماعی-اقتصادی است.

کاربری تالاب

- صید و شکار ورزشی، تفریح متمرکز و گسترده، پژوهش آموزشی و همچنین حراست و حمایت از گونه های نادر و در معرض انقراض .
- بررسی گونه های منحصر به فرد و نمک زارها همچنین محیط مناسبی است جهت پرواز با گلايدر ، پاراموتور، پارا گلايدر، پاراموتور، کایت، سقوط آزاد، بیابان پیمایی، قدم زدن روی شن ها، موتورسواری، شتر سواری

انجمن میراث فرهنگی شهر ورزنه اصفهان

ساحل شنی تالاب بین المللی گاوخونی اصفهان

پوشش گیاهی

- ابتدا مصب رودخانه را نیزارها و گزستان وسیع فرا گرفته و نیز مملو از جلبک های های سبز می باشد. بخش کوچکی از حاشیه شمالی زاینده رود از مصب به طرف ورزنه، دارای پوشش هالوفیت و بوته کاری آتریپلکس است.
- گاوخونی دارای گیاهان نمک دوستی است که از گونه های معروف آن می توان از اسپند، شیرین بیان، سالیکورنیا، اشنو، چوبک و نی به ویژه انواع و اقسام گز را نام برد.

گونه های جانوری

- فلامینگو، مرغابی، آنقوت، تنجه، غاز خاکستری، قورباغه تالابی، بزمجه، انواع مارمولک، آهو، گورخر و هزاران پرنده مهاجر این منطقه را برای کوچ زمستانی و آسایش انتخاب می کنند. شوری آب در مدخل مرداب، حیات آبزیان را در رودخانه میسر نمی سازد.
- رنگ سرخ و زیبایی این تالاب نادر کره زمین، به دلیل زندگی یک نوع سخت پوست به نام **آرتیماسالیا** در آن می باشد

درختان کهنسال حاشیه زاینده رود در محل روستای رنگینده ۲۰ کیلومتری شهر ورزنه

انجمن میراث فرهنگی و رزانه اصفهان

تالاب بین المللی گاوخونی اصفهان (گونه های گیاهی متنوع)

عوامل تهدید تالاب

- بهره برداری بیش از حد از آب زاینده رود که موجب کاهش آب ورودی و عدم تغذیه تالاب شده است.
- احداث سد بر روی رودخانه ایزدخواست که از سال ۱۳۷۷ پیوند آن با تالاب قطع شده است.
- بوته کنی و تخریب پوشش گیاهی
- چرای مفرط و بی رویه دام
- بروز آلودگی توسط شهرها و صنایع حاشیه زاینده رود.

ادامه ...

➤ شکار بی رویه و غیر مجاز

➤ تردد اتوموبیل و موتور سیکلت و اثرات تخریبی آن بر خاک و پوشش گیاهی

➤ شرایط اقلیمی کاهش نزولات جوی و خشکی گرایي منطقه باعث کاهش آب ورودی

تالاب از طریق زاینده رود و از طرف دیگر تبخیر زیاد موجب افزایش شوری و کاهش وسعت تالاب شده است .

➤ آتش سوزی در جنگل گز در سالهای متعدد .

➤ حرکت ماسه های روان توسط باد که در دراز مدت موجب پر شدن دریاچه می شوند .

مرگ و میر ماهیان در بهار ۸۶ در تالاب گاوخونی انجمن میراث فرهنگی شهر ورزنه اصفهان

صنایع دستی

➤ صنعت قالی بافی را می‌توان بعد از کشاورزی دومین منبع و در برخی از خانواده‌ها اولین و شاید تنها منبع درآمد دانست.

➤ صنعت سفره بافی یا به عبارت بومی آن صنعت کاربافی از جمله قدیمی‌ترین صنایع دستی اصیل ایران می‌باشد که در این منطقه نیز از قدیم وجود داشته و از جمله علل پیدایش این صنعت می‌توان به تولید پنبه در این منطقه و نیاز مردم که اصلی‌ترین علت بوده اشاره کرد.

2009/08/09

فرش دست باف صادراتی و نفیس ورزته یکی از صنایع دستی شهر ورزته انجمن میراث فرهنگی ورزته

آداب و رسوم

عید نوروز

- مردم ورزانه داراي رسم بسيار خوبي تحت عنوان "ارپا" هستند. بدین صورت که مردم يك روز قبل از عيد نوروز را در مساجد محل براي كليہ کسانی که ظرف يك سال گذشته از دنيا رفته‌اند جلسه ترحيم برگزار مي‌نمایند. به این ترتیب در آستانه سال جديد شمسي ياد عزيزان خود را گرامي میدارند.
- همچنین در سحرگاه عيد نوروز نیز بر سر خاک درگذشتگان خود حاضر شده تا نزديك طلوع صبح به قرائت فاتحه، دعا و ثنا مشغول مي‌شوند.

نیمه شعبان

- مردم ورزنه يك روز قبل از نیمه شعبان را برات می‌نامند و معتقدند ارواح مؤمنین و مؤمنات در این روز آزاد می‌باشند به همین خاطر مردم ورزنه در عصر چنین روزی در قبرستان و گلستان شهدای شهر حاضر می‌شوند.
- در شب نیمه شعبان کودکان و نوجوانان به پیروی از يك رسم دیرینه به در منازل همشهریان خود رفته و با سر دادن آوازی محلی و خاص از آنها طلب عیدی و هدیه می‌کنند.
- بدین منظور افراد خانواده‌های مختلف دست به تهیه نوعی نان تحت عنوان "مَالَك" می‌زنند.

مراسم عروسي

➤ در ورزنه اول يکي از بزرگان فاميل به خانه عروس مي رود و با والدين عروس صحبت مي کند و اگر خانواده عروس قبول کردند خانواده داماد همراه با بزرگان فاميل به خانه عروس مي روند و قباله اي را به صورت موقتي تنظيم مي کنند و در مورد کيفيت عقد با يکديگر به گفتگو مي پردازند به همين جهت از طرف خانواده داماد شيريني تهيه ميشود و از روحانيون محل دعوت مي شود تا ضمن حضور در اين جلسه صيغه شرعي عقد را قرائت کنند سپس جوانان دوست و فاميل مراسم جشن و شادي را برقرار مي سازند.

مراسم عزاداري

- در روز عاشورا ضمن برداشتن زنجير، پرچم، عَلم و نخل به طرف گلستان شهدي ورزنده حرکت می کنند.
- مردها با لباس سياه و زنان با جامه سياه و چادر سفيد شكوه خاصي را به اين مجالس مي دهند.
- در عصر عاشورا نيز تعدادي از دستهجات به امامزاده شاه زين العابدين مي روند.

با تشکر از توجه شما

